

Man gik derpaa til den sidste Sag paa Dagsordenen, som var:

Første Behandling af „Forslag til Finantslov for Finantsaaret fra 1ste April 1868 til 31te Marts 1869.“

(Lovforslaget findes i Tillæg A. Sp. 2393 ff.; 3die Behandling i Folkethinget i dets Tidende Sp. 3592 ff.)

Madvig: Jeg vover ikke at begibe mig ind paa saadanne store og almindelige Spørgsmaal, som nærmest synes at høre til 1ste Behandling af Finantsloven. Da Ingen synes tilbøielig til at tage Ordet, vil jeg imidlertid gjøre det for at fremsætte en speciel Bemærkning, hvortil der efter min Formening er Anledning. Der er nemlig et Afsnit af Finantsloven, som hvert Aar giver et meget falsk Billede af den virkelige Tilstand. Jeg misfjender ikke de Aarsager, der foranledige dette, men jeg beklager det dog, og jeg vil ønske, at Opmærksomheden maa blive henledet paa Betydningen af at raade God paa den skæve Fremstilling paa dette Punkt. Om det end ikke skulde være muligt at raade God herpaa i Finantslovsforslaget selv, saa maa man dog i Anmærkningerne dertil kunne raade God paa de falske Forestillinger, der kunne opstaa af den Form, som man saaledes anseer det for nødvendigt at bruge i Finantslovsforslaget, Forestillinger, der let kunne faae Følger, som ikke ere ønskelige. — Jeg tænker paa de i § 21 paa Udgiftssiden opførte Instituter med særskilte Fonde. Disse Instituter, idetmindste det største og betydeligste af dem, have deres væsentligste Indtægt af Korn, og derfor bliver Beregningen af Kornets Værdi aldeles afgørende for den Maade, hvorpaa Indtægtsiden for deres Bedkommende stiller sig, medens de ringe Beløb, som, beregnede efter Kornpriserne, iøvrigt indflyde i Statskassen, ikke for dennes Bedkommende faae nogen væsentlig Indflydelse paa Udseendet af Finantsloven og særlig paa Indtægtsiden. Med Hensyn til de nævnte Instituter medfører derimod den Beregningsmaade, som man hidtil har fulgt, nemlig at beregne Indtægterne efter et Gjennemsnit af Capitelstaxten for flere Aar, jeg troer 5 Aar, som sagt, at Billedet altid bliver skævt,

og det i den senere Tid paa en saadan Maade, at der let vækkes Forestillinger om en betænkelig Tilstand og om en vis Letserdighed i Beskyttelsen, som maa foranledige Belymringer; jeg veed, at med Hensyn til visse enkelte Anstalter har virkelig denne Opfattelse af deres Tilstand faaet Indflydelse paa Stemningen hos Bevillingsmagten. — Naar man vil see hen til Universitetet, vil man saaledes finde, at det er opført med en forventet Underbalance af 40,000 Rd. for det forestaaende Finantsaar. Nu er det vel ganske vist, at man endnu ikke kan gjøre nogen sikker Beregning med Hensyn til det kommende Finantsaar, men hvis det paa nogen Maade kommer til at ligne det indværende, vil denne formeentlige Underbalance forandre sig til et betydeligt Overskud; een positiv Feil er i ethvert Tilfælde tilstede, nemlig den, at der paa Indtægtsiden kun er optaget Renten af Capitalformuen, saaledes som denne er beregnet at ville stille sig til 1ste April 1868; men denne Beregning er opgjort i Henhold til den foregaaende Finantslov; det er den, som gjælder for det Finantsaar, hvori vi nu leve, og det var i den forudsat, at der vilde indtræde en betydelig Formindskelse af Capitalformuen paa Grund af det for det løbende Finantsaar beregnede Overskud. Vi ere imidlertid allerede nu saa heldige at vide, at det saaledes beregnede Overskud for det løbende Finantsaar tværtimod vil være et meget stort Overskud, og at Capitalformuen altsaa, istedetfor at være forringet, den 31te Marts d. N. vil vise sig at være ikke saa lidet større end Aaret iforveien. Det kan imidlertid maastee nok være, at dette paa Grund af forskellige Omstændigheder vil fremtræde saaledes, at det ikke vil være Universitetets Capitalformue, men derimod Communitetets, som er forøget. — Men jeg vil derhos gjøre opmærksom paa Forholdet ved en anden Institution, hvor jeg troer, at den af mig paapegede Indflydelse praktisk viser sig at have meget større Betydning paa den hele Opfattelse af Bevillingen. Jeg tænker herved paa det lærde Skolevæsen, som i højeste Grad er afhængigt af Kornpriserne. Efter den Maade, hvorpaa man opfører dets Indtægter, seer det ganske vist nu overordentligt bedrøveligt ud med det lærde Skolevæsen, Dets Ind-